

M U S A E U M
K I R C H E R I A N U M

S I V E

MUSÆUM A. P. ATHANASIO
K I R C H E R O

In Collegio Romano Societatis Jesu

JAM PRIDEM INCŒPTUM

Nuper restitutum, auctum, descriptum,
& Iconibus illustratum

EXCELLENTISSIMO DOMINO

FRANCISCO MARIÆ
R U S P O L O

ANTIQUÆ URBIS AGYLLINÆ PRINCIPI

O B L A T U M

A P. PHILIPPO BONANNI
SOCIETATIS JESU.

R O M Æ, M D C C I X.

Typis Georgii Plachi Cœlaturam Profitentis, & Characterum
Fuforiam propè S. MARCUM.

S U P E R I O R U M P E R M I S S U.

urgent in itinere Æthiopes, a quibus appellatur *Hbalangâ* Arabice verò *Sfott*. Tale animal ex Tabulis Jonstoni acceptum expressimus sub num. 50. & num. 51. dentes ejus demonstrat.

DENS APRI AFRICANI.

Dentem alium sub num. 52. datus ex quatuor qui sunt in Museo minorem Dentibus ppopotami, sed figura Denti Aprorum similem colore in superficie subfusco, sed in parte interiori eburneo, & durissimum. Animalis illud est, quod incolæ Regni Angolani in Africa venantur, appellantque *Engais*, Aprum Sylvestrem illud esse referunt, cujus autem formæ sit a nullo descriptum inveniri, referunt particulas ejusmodi Dentium in tenuissimum pulverem redactas, si cum vino deglutiantur, validissimam remedium asserere exitialibus morbis, & veneno infectis. Atque ob id magno pretio venduntur a Venatoribus Africanis, & in Italiam a Lusitanis aliisque mercatoribus afferuntur.

Sim ad Classem cornuum transeundum est, quorum quanta sit varietas, quantusque in iis Naturæ latus, verbis Plinii referam. Sic autem ille lib. 1. cap. 13. Nec alibi major lascivia lutei Animalium armis. Sparfit hæc in racemos ut Cervorum, aliis simplicia tribuit. Aliorum sinxit in palmas digitosque emisit, ex iis, unde Platyceros vocant. Dedit racemosa Capreis, sed parva, nec fecit decidua, convoluta in anfractum arictum generi, ut cæstus dures, infesta Tauris, in hoc quidem genere, & feminis tribuit, in multis tantum maribus; Rupicapris in dorsum adunca, Damis in adversum, erecta autem, rugarumque ambitu contorta, & in leve fastigium acuta, ut lyras diceret: Strepliceroti, quem Addacem Ætica appellat, Mobilia eadem ut aures, Phrygiæ armentis Trogloditarum in terram directa, qua de causa obliqua cervice pascentur. Aliis singula & hoc in medio capite ut naribus; Jamque aliis ad incursum robusta, aliis ad istum, aliis adunca, aliis redunca, aliis ad istum pluribus modis supina conversa, connexa omnia in mucronem migrantia. In quodam genere pro manibus ad scabendum corpus, cochleis ad prætentandum iter, corporea hæc, sicut in cerastis aliquando & singula, cochleis semper bina, & ut prætendantur, ac resiliant, hæc Plinius.

Tot diversis modis cum ludat Natura in cornuum fabrica ut vix ad certas classes reduci possint, in iis recensendis irritus est labor. Quam obrem ea quæ in Museo sunt enumeramus.

ALCIS CORNUA.

Non desunt Cornua, & ungulae Alcis, quem *Onagrum* Olaus Magnus appellavit, vulgò dicitur *Gran Bestia*. Animal est speciei cujusdam mediæ inter Equum, & Cervum, quem expressimus sub num. 53. nares habet, & aures prominulas, cornua fere Cervi instar, sed ramis in parulas quasi frondes dispersitis. In Russia est frequens, & si juvenis capiatur, mansuescit adeo, ut non solum canum more Dominum suum sequatur, sed cibum humanum potumque ambiat. De isto quamplurimi scriperunt, inter quos Scaliger, Cardanus, Apollonius, quos lector consulere potest, & apud eosdem diversis nominibus appellatum illud invenit. Ajuat hoc animal comitiali morbo sæpe corripitur, a quo non liberatur, nisi apponatur prius fuerit auri altera posterior ungula. Cornua (ait Menabeus apud Calceolarium) esse illi perpetua non decidua ut Cervi. Cæterum illud quæsitum est a Viris eruditis, utrum omnibus unguibus, quorum plures sunt in Museo, proprietas sanandi morbum epilepticum, seu comitalem conveniat? Quidam posterioribus tantum unguibus hanc vim tribuerunt, & potissimum sinistri pedis. Cum uterque unguis auti admoveatur ab animali, ut Epilepticum propellat: anteriores ea facultate spoliandos putat Calceolarius, nam si Cornibus ejus ea vis inest, quanto magis anterioribus inesse pedibus, qui specie non differunt a posterioribus censendum est? Licet anteriores non ita commode auri possint admoveverit. Illud etiam in dubium revocatur an vivente Alce præcedenti sint unguis, aut potius defuncto? Magnis argumentis utrinque agitur Controversia, quæ ad Musæi nostri descriptionem non conferunt, adeat Curiosus Calceolarii descriptionem, qui multa de hoc argumento concepit.

CORNU RHINOCEROTIS.

Alcis Cornibus Cornua Rhinocerotis junctius sub num. 54. quæ longe majori pretio habentur. Rhinocerotem plurimi cum Monocerote animali confundunt; quare Cardanus in scribendo præcipitem damnat Scaliger, qui Monocerota sub Rhinocerotis nomine pinxerat; Dnas scilicet belluas longe diversas a Picture Rhinocerotis se vidisse ait, cujus cadaver e naufragio ejectum erat in Tyrrenum litus capite sullo, tergo munito scutulato. Monocerotis verò figuram describit æqui magnitudine, cruribus, pedibus, capite Cervi, Equi

Æqui juba rariore, & brevior, coxis villosis, Cornu unum integrum Nicæ a se visum, subfulvum unum, unum sublucum. Præter Plinium, Ælianum, Gesnerum, & alios, qui Monoceros describunt, discrepantem valde a Rhinocero, Cornu dicunt, illud esse unicum in acutissimum mucronem desinens.

Garzias Horus, & Clavius, qui certiora testimonia de iis accipere potuerunt, ita habent lib. de Arom. hist. cap. 14. Est Rhinoceros vastum Animal, Cornu in nare gerens, quod difficulter domari potest, multos in Camboya, Bengala finitima inveniri tradunt, & ab Incolis *Gandar* vocari: Mihi hæcenus Rhinocerotem videre non contigit (ait Garzias) illud tamen Scio Bengalæ incolas ejus Cornu adversus venena usurpare, Unicornu esse existimantes tamen non sit, ut il referunt, qui se probe scire autumant. De Unicornu verò sic Garzias capite citato loquitur. Ego hoc loco referam, quæ a Viris fide dignis accepi. Inter Promontorium bonæ spei, & aliud Promontorium vulgo de *Currentes* nuncupatum, vidisse se affirmabant terrestre quoddam animalis genus, licet mari etiam delictaretur, quod caput, & Juba equi habet, minime tamen marinum equum esse, Cornu præditum, duos palmos oblongo mobili, quodque nunc in dextram, nunc in sinistram obverteret, modò attolleret, modò demitteret, id animal cum Elephantæ ferociter præiari, ejusque Cornu adversus venena laudari. Hæc Garzias, ex quibus intelligimus ita differre Unicornum a Rhinocero, ut Equus ab Elephantæ, & utriusque animalis Cornibus vim insignem inesse contra venena.

Hæc narrationi relationem addo Italianam Florentiæ impressam ann. 1693. de origine summi Nili Lingua Lusitanica olim vulgatam a quodam nostræ Societatis Authore. In ea hæc habentur. *In Affrica nel Regno degli Abissini detto Danate è una Provincia delle maggiori, che si chiama Agao, che dà un Territorio detto Tanza, il più famoso che si vanti essere l'unico Patria del tanto famoso Unicorn, la Patria di cui niuno Autore riferisce, quale è diverso dal Rhinocero, mentre ha un ju' Cornu dritto, e il Rhinocero due. E della grandezza d'un Cavallo, mantello scuro, la coda, e crini neri. Il Cornu è di cinque palmi in mezzo alla fronte di color bianchiccio dritto, e gentile. Est autem Unicornis, dice S. Basilio hom. in Psal. 28. Animal imperiosum homini non subditum, nullis viribus domabile, perpetuò in solitudine agens uno Cornu secutum. In eadem narratione narratur, che da un Capitano Portoghese gli fu detto, che mentre in un prato pasceva i Cavalli di vent'i suoi Soldati, videro un Unicorn usci-*

re dalla Selva, e si accostò alli Cavalli, quasi si rallegrarono conoscendolo per la loro specie, parve ombroso, puiche subito fuggi vedendo i Soldati. e si rintanò, e conobbero non esser favola quella dell' Unicorn.

Utrumque hæc se habeant, certissimum est Cornua, quæ sub nomine Unicorni vendicantur, Rhinocerotis illa esse, magno quidem pretio habita olim a Lusitanis præcipuè sibi lucentibus optimum antidotum esse contra venena. Tribus ejus generis cornibus dicitur Musæum, quorum unum ex basi semipalmari semper gracilescens producitur ad acumen aliquantulum recurvum longitudine palmorum quinque, nigricante colore, substantia valida, & ponderosa. Alia duo palmum cum dimidio in obtusum mucronem producta pyramidem potius imitantur, aliquantulum inflexam ut delineavimus sub num. 54. Ex his ciatos, & vasa conficere solent Indi, & illis uti ad bibendum præsertim, si febrili laborent acuta. Unum videtur in Musæo, quod forma naviculam exprimit, unde quæque valde levigata, & duo alia mole minora rotunda, & habentur inter rariora, quæ Ars simul cum Natura conjuncta confecit.

DENS ELEPHANTIS.

Dens sequitur Elephantis, quem Cornu appellari malunt Plurimi Antiquorum, & inter recentiores Ludolphus hist. Æthiop. lib. 1. cap. 10. *Cornu esse* (inquit) *& non dentem, quod sibi vocamus, apud Æthiopes non ambigitur, ideo hæc Elephantorum arma lingua Æthiopum Akronot, sive cornua dicuntur.* Sententiam eandem Anatome Elephantis a Sagacioribus instituta uberius confirmat. Polibius lib. 8. c. 10. in Affrica extrema tanta Elephantorum Cornua memorat, ut trabium ac tignorum loco ad postes, sepes & stabula extruenda adhibeantur. Ultra dentem hujusmodi, quem Cornu dicunt, alii sunt dentes molares, quorum singuli duas libras ponderant.

CORNU CERVORUM.

Plura etiam videntur Cornua Cervorum ex variis Regionibus transmissa, quorum aliqua ad altitudinem septem palmorum excreverunt, in octo ramos seu mucrones distincta. Hujus generis mole stupenda visuntur in Templo Arcis Amboiensis in Gallis, quorum longitudo undecim æquat pedes latitudo novem: intra ramos utrosque spatium est quinque pedum cum dimidio. Nescio an majus extiterit illud quod Albertus Magnus lib. 2. de Animal. tract. 1. part. 2. se vidisse memorat, quod viginti duos